

Kvotesystemet

Innholdsfortegnelse

Kvotesystemet

Publisert 15.05.2017 av Miljødirektoratet

Å kjøpe en klimakvote innebærer å kjøpe tillatelse til å slippe ut klimagasser. På den måten regulerer klimakvotesystemet hvor mye CO₂ vi kan slippe ut. Bedrifter og privatpersoner kan også frivillig kjøpe klimakvoter.

Filmen beskriver kvotesystemet under Kyotoavtalen, som omfatter land. EUs kvotedirektiv har etablert et kvotesystem for bedrifter.

Fram til starten av 2014 var det mulig for privatpersoner å frivillig kjøpe kvoter hos Miljødirektoratet. Denne kvotebutikken er nedlagt, men det er fortsatt er mulig å kjøpe kvoter hos andre aktører.

Kvotesystemet i Norge og EU

EUs kvotesystem er ett av flere virkemidler som skal bidra til å nå målet om å redusere utslippene i Europa med 20 prosent innen 2020, sammenlignet med hva de var i 1990.

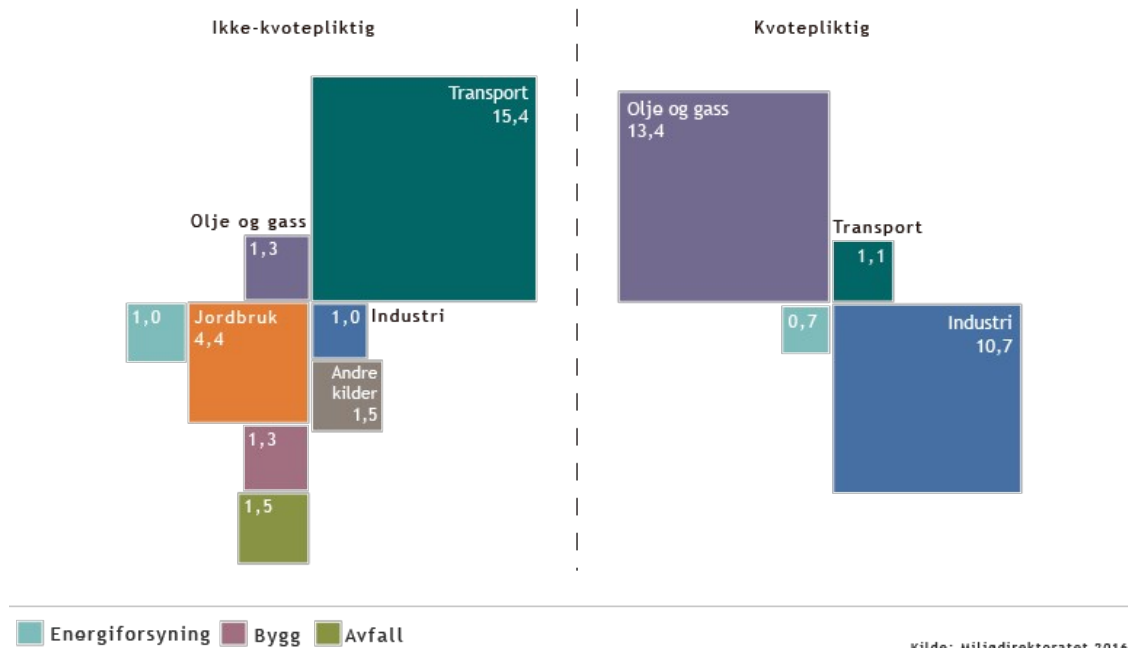
Klimakvotesystemet setter et tak på utslippene gjennom at antallet tilgjengelige kvoter tilsvarer mengden CO₂ som kan slippes ut i henhold til fastsatte klimamål. Kvoteetaket reduseres med en fast prosentandel hvert år fram mot 2020 slik at utslippene reduseres i henhold til EUs klimamål.

EUs kvotesystem dekker nå rundt 45 prosent av de totale klimagassutslippene fra medlemslandene. 50 prosent av utslippene i Norge er omfattet.

Figuren viser hvilke sektorer som er omfattet av kvotesystemet i Norge, og hvilke som ikke er kvotepliktige.

Norske utslipp av klimagasser i 2014

Utslipp til luft (millioner tonn CO₂-ekvivalenter)

Gjør det mer lønnsomt å kutte utslipp

Bedriftene i kvotesystemet får tildelt kvoter årlig. I dag er en viss mengde kvoter gratis, mens resten kan kjøpes i markedet. Alle bedrifter har fått en gitt mengde kvoter for 2013-2020, som er kvotesystemets tredje kvoteperiode. Bedriftene som klarer å redusere utslippene nok til at de ikke trenger alle kvotene, kan selge kvoter de har til overs.

Prisen avhenger av hvor mange kvoter som er tilgjengelig i markedet og kan derfor svinge.

Norske bedrifter og kvotesystemet

Norske kvotepliktige bedrifter er omfattet av de samme reglene som kvotepliktige bedrifter i EUs medlemsland. De rapporterer hvert år hvor store utslipp de har hatt til Miljødirektoratet. Deretter leverer de inn kvoter – både gratiskvoter og kvoter de har kjøpt - som tilsvarer disse utslippene.

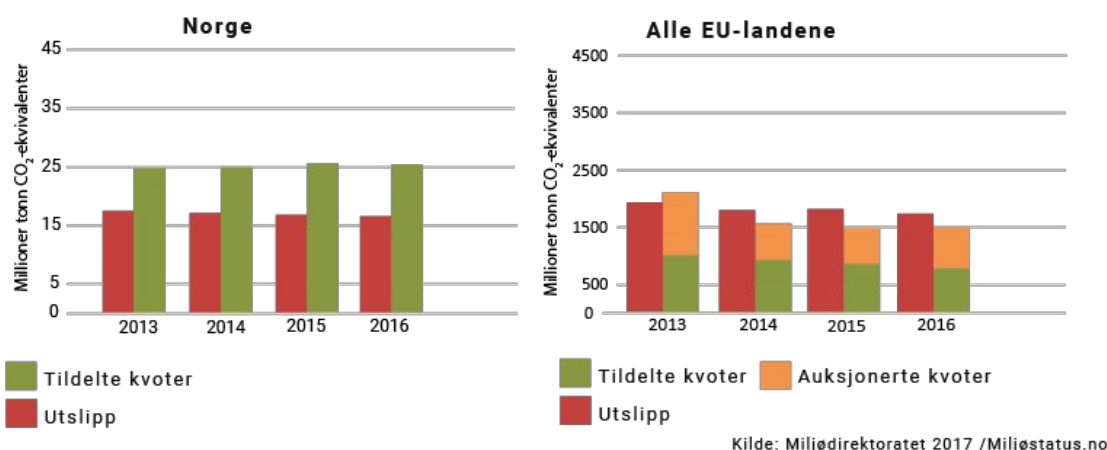
Bedrifter som ikke leverer kvoter som tilsvarer utslippene, blir ilagt bot på 100 euro per tonn utslipp.

Kutter der det koster minst

Når kvotene kan omsettes fritt, fører det til at klimagassutslippene reduseres der det er rimeligst. En bedrift som kan redusere utslippene mer kostnadseffektivt enn andre, kan selge sine overskuddskvoter til andre bedrifter, der det relativt sett er mer kostbart å gjennomføre utslippsreduksjoner.

Etter finanskrisen har produksjonen og utslippene i europeisk industri vært lavere enn årene før. Det har gitt et overskudd av kvoter og lave kvotepriser i markedet. EU jobber med en reform av kvotesystemet for å redusere overskuddet av kvoter på sikt.

TILDELTE KVOTER OG UTSLIPP AV KLIMAGASSER I NORGE OG EU

Alle kvotepliktige virksomheter har en konto i det norske kvoteregisteret, som administreres av Miljødirektoratet. Alle bevegelser av kvoter loggføres i dette registeret. Privatpersoner og virksomheter som handler kvoter i markedet, kan også ha kontoer i kvoteregisteret.

Bransjer som omfattes av kvotesystemet

Fra 2012 ble EUs kvotesystem utvidet til også å omfatte CO₂-utslipp fra luftfart. Utslipp fra flygninger innenfor EØS-området er kvotepliktige. Luftfartøysoperatørene må levere inn kvoter for utslippene på samme måte som i industrien.

Flere land og mindre karbonlekkasje

En utfordring i dagens system er at bedrifter som må betale kvoter for utslippene sine, kan flytte industrien til land som ikke deltar i et kvotesystem - ofte kalt karbonlekkasje. EUs kvotesystem tildeler gratis kvoter til bedrifter som regnes for å være utsatt for karbonlekkasje for å unngå at utslippene flyttes.

Flere land jobber nå for å etablere kvotesystemer, og på sikt kan man tenke seg at flere av kvoteordningene kobles sammen i et internasjonalt system. Et større system reduserer faren for karbonlekkasje og gir et mer kostnadseffektivt kvotemarked. Det vil gjøre det lettere for myndighetene å senke taket på utslipp ved å redusere antallet kvoter.

Færre gratiskvoter

For perioden 2013-2020 ble det fastsatt nye regler for tildeling av kvoter i EU. Nå må en større andel av kvotene kjøpes, i forhold til andelen kvoter som blir tildelt gratis – spesielt i kraftindustrien. Kvotene som blir tildelt gratis, vil over tid bli ytterligere redusert.

Fra 2013 fikk offshoresektoren for første gang tildelt kvoter gratis. Nye bedrifter til kvotesystemet og bedrifter som øker produksjonen, kan søke om tildeling av kvoter fra en egen kvoterreserve.

› Les mer på EUs nettsider

Kvotesystemet mot 2030

EU har satt et mål om å redusere sine utslipp med 40 prosent innen 2030 i forhold til hva utslippene var i 1990. For å nå dette målet har EU fastsatt at utslippene i sektorene omfattet av kvotesystemet, må redusere utslippene med 43 prosent i forhold til utslippsnivået i 2005.

For å oppnå dette har EU kommisjonen foreslått en reform og styrking av kvotesystemet. Fra 2021 vil antall kvoter i systemer reduseres med 2,2 prosent hvert år. Det innebærer en innstramning i systemet som vil gi utslippsreduksjoner i henhold til EUs 2030-mål for kvotepliktig sektor.

I tillegg er det foreslått en reform av kvotesystemet som blant annet vil fjerne noe av dagens overskudd av kvoter i systemet gjennom å etablere en markedsstabiliseringsreserve.

› Les mer på EUs nettsider

Klimakvoter og CO2-avgift i sammenheng

Klimakvotesystemet ses i sammenheng med CO2-avgiften, slik at bedrifter i hovedsak skal unngå å betale for utslippene sine to ganger. Et mineralsk produkt som brukes i kvotepliktig landbasert industri er for eksempel omfattet av en refusjonsordning for CO2-avgiften.

Fra 2008 har CO2-utslipp fra all fossilt brensel som brukes i virksomheter som omfattes av kvotesystemet, vært inkludert i kvoteregnskapet – også når det allerede er betalt CO2-avgift av utslippene.

› Les mer om CO2-avgiften

Klimakvoter

- Én klimakvote tilsvarer utslipp av ett tonn karbondioksid (CO₂)
- Å kjøpe klimakvoter innebærer å kjøpe tillatelse til å slippe ut klimagasser
- Fastlandsindustrien, olje- og gassvirksomheten og luftfarten har plikt til å kjøpe kvoter for sine utslipp
- Alle andre kan frivillig velge å kjøpe kvoter for sine utslipp

Bransjer i kvotesystemet

- energianlegg (over 20 MW)
- raffinering av mineralolje
- røsting og sintring av jernmalm
- produksjon av støpejern og stål
- sement og kalkproduksjon
- glass, glassfiber og keramiske produkter
- treforedling
- N₂O fra kunstgjødselproduksjon
- offshore petroleumsvirksomhet
- luftfart
- CO₂ og PFK fra aluminiumproduksjon
- CO₂ fra produksjon av ferrolegeringer og petrokjemisk industri
- utslipp i forbindelse med fangst og lagring av CO₂
- mineralull